

'Vore lamper slukkes!'

Første kapitel af den profetiske roman.

Af J. F. Løvgren.

Udgivet på Lohses Forlag 1947.

Det var ved vidnemødet ved afslutningen af festen i Guds Samfunds rummelige kirke.

En mand kom gående op ad den ene sidegang uden at nøle, men også uden hast.

Et sus af hviskende stemmer gik som en sagte vind gennem den store forsamling.

"Det er bådebyggeren!"

Nogle flyttede sig uroligt og ville gå, men blev alligevel siddende. Andre bøjede sig frem og fulgte manden skridt for skridt med øjnene.

Lederne, som sad øverst, så tvivlrådige på hverandre. Men så nikkede præsten, som om han ville sige:

"Lad ham bare komme."

Manden, som var på vej til talerstolen, var ikke ung længere, men heller ikke gammel. Der var noget underligt ved hans ansigt. Det lå måske i blikket. Der var glød i det. Ikke en fortærende ild, men en mild varme, og alligevel en ild med lys og svie i.

Han var middelhøj og nærmest smålemmet. Men skikkelsen havde noget spændstigt og kraftigt ved sig som hos en frisk arbejder.

Mens han gik, så han ned i Bibelen, som han holdt åben foran sig. Hænderne, som holdt den, var smalle, men sene og stærke.

Endog da han gik op ad trinene til forhøjningen og talerstolen, så han ned i den.

Det så ud til, at det han havde øje på i bogen, interesserede ham så stærkt, at både forsamlingen og omgivelserne var ude af hans tanker.

Han begyndte at tale, før han nåede hen til stolen.

Stemmen var ikke høj, men den fyldte kirken til de fjerneste kroge, skønt den var en smule sløret. Den var varm og vellydende.

Han rettede ikke først nogen henvendelse til forsamlingen.

Han talte bare, som om han fortalte noget – uden bestemt adresse.

Alligevel følte hver eneste en i kirken øjeblikkeligt, at han talte til dem personligt.

Nogle sad og stirrede forsultne på ham.

Andre smilede overbærende og nysgerrigt.

Manden på prædikestolen havde et drømmende udtryk, som om han havde fjerne syner for sig. Men hans ord var forunderlig hverdagsagtige og nærværende.

"Se, jeg står for døren og banker! – Kan man tænke sig noget sådant? – At der skulle være et rum noget sted, som Jesus ikke fik adgang til?"

Egentlig var det heller ikke noget spørgsmål, han rettede.

Han gav ligesom bare udtryk for en dyb forundring. Men idet han nævnede ordet Jesus med en ejendommelig ærbødig betoning, syntes pludselig alle, at de aldrig havde set noget så underligt: Jesus *udenfor* døren.

"Han burde jo have været indenfor. Han burde have fyldt et menneskes hjerte, så der ikke var plads til andet. – Og så står han udenfor, hjemløs, fornægtet, udstødt."

De sidste ord faldt enkle, men tunge. De var uden sentimentalitet. De konstaterede bare en kendsgerning, som han ventede, at alle var enige om.

"Men hvordan går det til, at han er udenfor?"

Engang kom jeg en sen aften til en by og gik ind i et hotel og bad om et værelse. Jeg kom ikke ind.

Hvorfor?"

Jeg var ikke dårligt klædt. Ingen vidste noget om mig. Penge havde jeg. Men jeg kom ikke ind.

Hvorfor?"

Jo, hotellet var fuldt i forvejen. Pladsen var optaget."

Det fyldte hotel stod med et på forhøjningen. Forsamlingen så, at der var nogen i alle værelserne, fra salonerne til de små værelser på loftet. Portieren stod der med et overbærende og beklagende smil og viste den rejsende ud i mørket. Jo, de så det: Der var ikke plads.

"Sådan var det, da Jesus kom til jorden første gang. Der var ikke rum i herberget. Det var ikke af ondskab, de henviste ham til stalden. Pladsen var bare optaget."

Også herberget og stalden på den anden side af den mørke gårdsplads så de klart, de lyttende tilhørere. Ikke fordi manden deroppe gestikulerede og tegnede med hænderne. Nej, han stod rolig nok. Det var magten i ordene, som gjorde det, og måske det, at han med en svag håndbevægelse ligesom slog ud i retning af hotellet eller stalden, mens han talte om dem.

"Vil I så tænke på, hvad for en nåde det er, at han er blevet stående derude."

Alle følte straks ændringen i hans måde at tale på.

Før fortalte han dem noget. Nu talte han *til* dem.

"Ja, for han kunne jo være gået sin vej, forstår du. Han kunne have opgivet dig, synder! Han kunne have opgivet dig."

Egentlig hævdede han ikke stemmen. Men der var nogle i forsamlingen, som følte det, som om der rungede et råb ind i deres hjerter.

"Han blev stående i håb om, at der skulle blive plads hos dig."

Hans stemme blev endnu en smule lavere, men lige så tydelig som før.

"Synder, han står der endnu! Hør, han banker! Luk ham ind! Luk ham ind!"

En del unge stirrede med blanke øjne. En gammel mand rejste sig halvt op og blev stående sådan med halvåben mund.

Mange græd.

Bådebyggeren gjorde en pause, mens han sank noget. Gløden i hans øjne var lidt stærkere. Ellers var der ikke andet tegn på bevægelse hos ham. Han var egentlig ingen køn mand. Dertil var hans mund for bred, endskønt den var fast med tynde læber. Kindbenene stod lidt ud, fordi han var noget for mager. Alligevel så man gerne på ham. For der var et hemmelighedsfuldt lys over hans ansigt.

Nu sagde han noget igen.

*"Men her står han uden for en dør, hvor han var indenfor før.
Hvordan kom han ud?
Jo, i dette hjerte flyttede så meget ind, at der ingen plads blev for ham.
Han blev trængt udenfor.
Er der nogen af jer, som har ladet andre ting tage hans plads i hjertet?"*

Omtrent midt i lokalet sad en ung mand og en pige, side om side. De kastede et stjålent blik på hinanden. Så rødmede de og slog øjnene ned.

En del skiftede stilling og ansigtsudtryk, som om de rustede sig til forsvar mod den brod, som de følte ville blive rettet mod deres samvittigheder. Nogle lænede sig tilbage for at se ligegyldige ud. Alligevel ville de ikke miste noget af det, som blev sagt.

"Hvad er det, som har fået hans plads? En hemmelig synd? En ærgerrighed? Din forretning? Et andet menneske? Din kæreste? Måske du er en frafalden? Og ingen ved det, uden du selv – og han. Men hør nu! Du drev ham ud. Han standsede på trappen udenfor. Længere fik du ham ikke. Nu står han der og vil give dig den fred, du har tabt."

En ung mand bøjede pludselig hovedet dybt ned. De bagved så, at hans skuldre rystede, som om han hulkede. En ældre mand hviskede til sin hustru:

"Se – Se på Sevrin Li."

"Ja, og på Stian Røst og hans pige," hviskede hun tilbage.

Vidnet deroppe fortsatte:

"Men denne mand, teksten handler om, havde ikke fyldt sit hjerte med noget af dette. Han havde fyldt det med sin egen kristendom, men Kristus stod udenfor! Kan I se det?"

Præsten bøjede sig hen til en af tilsynsmændene, som sad ved siden af ham og sagde ind i hans øre: *"Du, Bakke. Jeg synes, han bliver noget langtrukken."*

Bakke rystede energisk på hovedet.

"Nej, lad ham bare blive ved. Dette har vi vist godt af."

Taleren fortsatte:

"Manden sagde om sig selv, at han var rig og havde overflod.

Men Jesus sagde, han var fattig og ynkelig.

Manden havde gerninger og dyder og kristelig virksomhed.

Men der var ikke liv i det. For livet stod uden for døren.

Min ven! Det er et dårligt bytte, at bytte den levende Kristus bort for en død vanekristendom.

Men jeg tænker på, om det ikke var menigheden, som..."

Med et ryk satte præsten sig til rette, mens han stirrede vagtsomt op på prædikestolen. Forsamlingen ventede med skrækblandet spænding på det, som ville komme.

"... Om det var menigheden, som havde Jesus stående udenfor.

Hører I!

Jesus uden for sin egen menigheds dør!

Han kan ikke komme ind, fordi der er så megen kristendom derinde."

Der var ingen som helst ironi i bådebyggerens stemme eller i ordene. De kastede bare et

lysstrejf ind over en forfærdende mulighed. Og størstedelen af forsamlingen følte levende, hvor fattig en sådan menighed måtte være – med Jesus *uden for døren*. Det var ikke underligt, at Jesus sagde, at manden og menigheden var fattig og ynkelig og nøgen.

”Hvordan er det så med vor menighed?”

Nogle af lederne flyttede sig uroligt. Man kunne høre, at der blev bladet i salmebøgerne. Flere så nervøst på uret. Præsten kastede et spørgende blik på sin sidemand, men fik en uvillig skuldertrækning til svar.

”Vi har en stor menighed. Den største i byen vist. Vi konstaterer det med en vis stolthed. Nogle af jer protesterer, ser jeg. Men vi gør det. Vore sangkor er bekendt viden om. Vore foreninger er velorganiserede. Bedre end andres, tror jeg. Vi har det største af alting. Den største og fineste kirke. Den største menighed. Det største orgel. Den største søndagsskole. Vi har det bedste af alting. De bedste prædikanter. Den bedste kirkeorden. Det er sandt, som manden sagde: Jeg er rig og har overflod. Men hvad siger Jesus til alt det?”

I pausen, som fulgte efter spørgsmålet, gjorde præsten en bevægelse, som om han ville rejse sig op, men tog sig i det og blev siddende.

Hans ansigt havde fået mere farve, og øjnene flakkede uroligt. Bemærkningerne, som faldt, forekom ham at være taktløse i en offentlig forsamling. Men ordene føltes som prikkende stik i hans indre menneske, som rivende kløer i betændt kød.

”Vi har den rette lære,” kom der videre. ”Vore dogmer kæder sig logisk sammen som perler på en snor. Og godt er det. Men hvilken plads har Jesus i det med sit liv og sin kærlighed. Hvad siger han til det hele? Måske et smerteligt, hjælpeløst: Se, jeg står for døren og banker. Jeg står udenfor.

Se, hvilken plads arrangementerne får i vor kristelige virksomhed. Der er koncerter og basarer og underholdninger af alle slags. Vi konkurrerer med hverandre som i en anden forretning.

Det kristelige maskineri fylder vore menigheder. Hvor får Jesus plads mellem alt dette? Står han...”

Pludselig begyndte en at synge. Folk for op og så sig forskrækket om. Men bare et øjeblik efter faldt de til ro. Så faldt en og anden stemme ind. Lidt efter sang mange med.

Bådebyggeren var standset. Først så han forundret og hjælpeløst ud over forsamlingen, mens den varme glød slukkede i hans øjne. En mørk rødme bredte sig langsomt op fra halsen og ud over hans ansigt. Han strøg sig famlende over panden med sin senede hånd. Så vaklede han ned og gik med ludende ryg på plads.

Men da de var midt i verset, rejste en midaldrende kvinde sig. Tårerne løb ned over kinderne på hende, uden at hun forsøgte at tørre dem væk. Da verset var til ende, sagde hun med skælvende stemme:

”Hvorfor synger I? Vil I synge Jesus ud? I mange år har Jesus stået uden for min hjertedør. I aften har jeg lukket ham ind. Hvorfor synger I?”

Forsamlingen var forbløffet og skamfuld. Ingen fortsatte med at synge. Der blev en trykkende pause, mens kvinden satte sig ned og tørrede øjnene.

Men præsten syntes at være situationen voksen.

"Vi glæder os med søsteren over det, som er sket med hende," sagde han smilende. Trods de venlige ord var stemmen en smule kold og forretningsmæssig; men den kunne måske ikke være anderledes under sådanne omstændigheder.

"Jeg tænker, der er så mange af sangkoret til stede endnu, at vi kan få en sang til slut." Han nikkede spørgende til dirigenten.

Den skaldede og tynde sangleder rejste sig og tog et overblik over stillingen. Hans blik gik søgende og tællende rundt i kirken. Så vendte han sig ærbødigt til præsten –

"Jo, det lader sig nok gøre."

Hans ord var signalet til opbrud. Hist og her i forsamlingen var der nogle, som rejste sig og kom frem på gulvet og klumpede sig sammen i gangene. Sammenklumpningen gav et par unge damer en kærkommen anledning til at kaste et hurtigt, men nødvendigt blik i spejlet på indersiden af en uundværlig håndtaske.

Stian Røst så for anden gang stjålent på sin pige. Der lå et spørgsmål i det. Hun gjorde et lille kast med hovedet. Så rejste de sig begge og gik opefter sammen med de andre.

Så stod de deroppe på forhøjningen, en flok unge mennesker, de fleste slankede og tynde efter journalernes mønstre.

Tre, fire af de unge piger havde hårknuder i nakken. De så gammeldags ud. Men et par af dem havde mærkelig nok glat ring på højre hånd.

De fleste andre var moderne. To glatbarberede pigenakke glimtede hvidt, når de vendte sig, mens de kastede med hovedet for at få shingelen på plads, som en hest ryster sin manke.

De andres permanente bukler gjorde et svagt forsøg på at se naturlig ud.

Navnet på sangen, de skulle synge, gik som et stikord mellem sangerne.

De unge mænd bladede i bøgerne med nikotinmærkede fingre.

Sopransolisten masede sig frem foran de andre. Hun var sød og tynd, og der var en anelse af rødt på hendes læber.

Dirigenten løftede taktstokken.

Så sang de krøllede minimumsklædte damer og de tobaksduftende unge mænd deres stor Halleluja ud, - om Lammet, som bar al verdens synd.